

Spis treści

Wprowadzenie	XI
Wykaz skrótów	XIII
Wykaz literatury	XVII
Rozdział I. Kształtowanie się idei ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej	1
§ 1. Wyodrębnienie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej	1
I. Początki idei	1
II. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w prawie morskim	3
III. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w prawie lądowym	5
§ 2. Rozwój ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w XIX i XX w.	7
I. Rozwój form; nowe spojrzenie na cel ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej	7
II. Obowiązkowe ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej	8
III. Wzmocnienie pozycji poszkodowanego	10
IV. Początki koncepcji prawa własnego oraz <i>actio directa</i>	13
§ 3. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w świetle prawa wspólnotowego	15
I. Jednolity Rynek Ubezpieczeń	15
II. Harmonizacja reguł wspólnotowych dotyczących obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych	19
1. Obowiązkowe ubezpieczenia komunikacyjne w świetle umów międzynarodowych	19
2. Harmonizacja prawodawstwa Państw Członkowskich w zakresie obowiązkowych ubezpieczeń komunikacyjnych – System V dyrektyw	21

§ 4. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w Polsce	26
I. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej na ziemiach polskich (do 1918 r.)	26
II. Źródła ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w polskim systemie prawnym	27
1. Lata 1918–1939	27
2. Lata 1945–1990	29
3. Okres po 1990 r.	31
III. Wzmocnienie pozycji poszkodowanego.....	35
1. Bezpośrednie roszczenie poszkodowanego.....	36
2. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny i Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych	39
Rozdział II. Przesłanki odpowiedzialności ubezpieczyciela w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej	43
§ 1. Odpowiedzialność odszkodowawcza ubezpieczyciela – uwagi ogólne	43
I. Charakterystyka odpowiedzialności ubezpieczyciela w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej.....	43
II. Przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej w prawie cywilnym	46
§ 2. Zdarzenie objęte odpowiedzialnością cywilną ubezpieczonego	47
I. Zdarzenie objęte odpowiedzialnością cywilną jako przesłanka odpowiedzialności ubezpieczonego.....	47
II. Specyfika zdarzeń objętych odpowiedzialnością ubezpieczyciela w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej.....	49
III. Konstrukcja wypadku ubezpieczeniowego jako wyznacznik zdarzeń powodujących powstanie odpowiedzialności ubezpieczyciela w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej.....	51
§ 3. Szkoda jako przesłanka odpowiedzialności ubezpieczyciela w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej.....	58
I. Pojęcie szkody	58
II. Szkoda jako przesłanka odpowiedzialności ubezpieczyciela	60
III. Szkoda jako wyznacznik podmiotu uprawnionego do żądania świadczenia od ubezpieczyciela	62
§ 4. Związek przyczynowy jako przesłanka odpowiedzialności ubezpieczyciela w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej..	64

I. Pojęcie związku przyczynowego.....	64
II. Związek przyczynowy jako przesłanka odpowiedzialności ubezpieczonego	65
III. Specyfika przesłanki związku przyczynowego w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej.....	68
§ 5. Przesłanka szkody wyrządzonej osobie trzeciej (art. 822 § 1 KC)	70
I. Szkada wyrządzona osobie trzeciej – zarys problemu	70
II. Wykładnia pojęcia „osoba trzecia” w świetle art. 822 § 1 KC	75
Rozdział III. Trójstronny stosunek ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej i jego podmioty	79
§ 1. Pojęcie, źródło i powstanie trójstronnego stosunku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.....	79
I. Pojęcie trójstronnego stosunku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.....	79
II. Źródło trójstronnego stosunku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej	83
III. Powstanie trójstronnego stosunku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej	85
§ 2. Podmioty trójstronnego stosunku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.....	86
I. Ubezpieczyciel.....	86
II. Ubezpieczający i ubezpieczony.....	90
III. Poszkodowany a uprawniony do odszkodowania.....	91
Rozdział IV. Charakterystyka trójstronnego stosunku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.....	99
§ 1. Charakter więzi łączących ubezpieczyciela i ubezpieczonego... ..	99
I. Współlistnienie roszczeń poszkodowanego względem ubezpieczonego oraz ubezpieczyciela.....	99
II. Solidarność nieprawidłowa a zobowiązanie <i>in solidum</i>	101
III. Roszczenie ubezpieczonego względem ubezpieczyciela – podstawa prawna.....	110
§ 2. Trójstronny stosunek ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej a umowa o świadczenie na rzecz osoby trzeciej (art. 393 KC).....	120
I. Podobieństwa do umowy o świadczenie na rzecz osoby trzeciej (art. 393 KC).....	120
II. Swoista konstrukcja prawa ubezpieczeniowego	125

Rozdział V. Bezpośrednie roszczenie poszkodowanego względem ubezpieczyciela	135
§ 1. Pojęcie bezpośredniego roszczenia	135
I. Bezpośrednie roszczenie a prawo podmiotowe	135
II. Prawo własne poszkodowanego a skarga bezpośrednia	137
§ 2. Porównanie sytuacji prawnej poszkodowanego w stosunku do ubezpieczonego i ubezpieczyciela	140
I. Podstawa odpowiedzialności ubezpieczonego i ubezpieczyciela	140
II. Treść roszczenia w stosunku do ubezpieczonego i ubezpieczyciela	142
§ 3. Zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela w stosunku do poszkodowanego i ubezpieczonego	144
I. Zakres ochrony ubezpieczonego i poszkodowanego w obowiązkowych ubezpieczeniach odpowiedzialności cywilnej	144
II. Zakres ochrony ubezpieczonego i poszkodowanego w dobrowolnych ubezpieczeniach odpowiedzialności cywilnej	149
§ 4. Charakter prawny bezpośredniego roszczenia	150
I. Materialnoprawny czy procesowy charakter bezpośredniego roszczenia	150
II. Samoistny czy zależny byt bezpośredniego roszczenia.....	152
III. Deliktowy czy kontraktowy charakter bezpośredniego roszczenia	162
Rozdział VI. Charakter prawny bezpośredniego roszczenia poszkodowanego względem Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego i Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych	165
§ 1. Bezpośrednie roszczenie poszkodowanego względem Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego i Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych	165
I. Bezpośrednie roszczenie poszkodowanego względem Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.....	165
II. Bezpośrednie roszczenie poszkodowanego względem Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.....	167
§ 2. Charakter prawny bezpośredniego roszczenia względem Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.....	168

I. Charakter prawny bezpośredniego roszczenia w sytuacjach określonych w art. 98 ust. 1 UbezpieObU	168
II. Charakter prawny bezpośredniego roszczenia w sytuacjach określonych w art. 98 ust. 2 UbezpieObU	176
§ 3. Charakter prawny bezpośredniego roszczenia względem Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.....	179
I. Charakter prawny bezpośredniego roszczenia w sytuacjach określonych w art. 123 pkt 1 i 2 UbezpieObU	179
II. Charakter prawny bezpośredniego roszczenia w sytuacjach określonych w art. 123 pkt 5 UbezpieObU	182
Rozdział VII. Realizacja bezpośredniego roszczenia.....	185
§ 1. Zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela względem poszkodowanego.....	185
I. Szczególne cechy odszkodowania objętego umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.....	185
II. Wynagrodzenie szkody majątkowej	191
III. Wynagrodzenie szkody niemajątkowej.....	198
IV. Realizacja bezpośredniego roszczenia, gdy suma gwarancyjna nie wystarcza do zaspokojenia roszczeń wszystkich poszkodowanych	204
§ 2. Tryb realizacji bezpośredniego roszczenia	208
I. Zgłoszenie bezpośredniego roszczenia	208
II. Sytuacja prawna poszkodowanego w toku postępowania zmierzającego do ustalenia zasadności i zakresu bezpośredniego roszczenia	212
III. Dochodzenie bezpośredniego roszczenia w drodze postępowania sądowego.....	215
IV. Tryb realizacji bezpośredniego roszczenia przysługującego poszkodowanemu względem Ubezpieceniowego Funduszu Gwarancyjnego i Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych ...	222
§ 3. Przedawnienie bezpośredniego roszczenia.....	227
I. Termin i początek biegu przedawnienia	227
II. Przerwanie i zawieszenie biegu przedawnienia bezpośredniego roszczenia	230
Podsumowanie	235
Indeks	241